

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 Valtioneuvosto

Lausunto koskien luonnosta valtioneuvoston asetukseksi eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta

Tähän lausuntoon on koottu sekä ProAgria Keskusten että ProAgria Keskusten Liiton näkemyksiä.

Edelliseen lausuntokierrokseen nähden asetusteksteihin on tullut monia parannuksia. Asetusuudistuksen lähtökohtana oli kuitenkin vaatimusten kiristäminen, mikä väistämättä lisää investointitarpeita ja lannan levitysalan tarvetta monilla tiloilla. Tästä seuraa lisäkustannuksia, jotka rasittavat jo muutenkin maaseutuyrittäjien taloudellista ahdinkoa. On myös vielä kriittisesti pohdittava, ovatko perusteet asetuksen kiristämiseen olemassa, koska poikkeuksena moniin muihin maihin, Suomessa asetusta sovelletaan koko maassa.

Haluamme tuoda esille lausunnessamme erityisesti seuraavat kohdat, joihin toivomme kiinnitettävän huomiota asetuksen viimeistelyssä:

- 7 § Lietelantavarastojen ja nestemäisten orgaanisten lannoitevalmisteiden sekä kuivalannan varastojen kattaminen on erittäin kallista suhteessa saavutettavaan hyötyyn, jota ei ole voitu konkreettisesti osoittaa erityisesti koskien ammoniakkipäästöjä ja hajuhaittoja (ei esitetty kustannustehokkuuslaskelmia). Lisäksi tilojen laajentuessa uudet säiliöt ovat entistä suurempia, jolloin myös niiden kattamiseen liittyvät rakenteelliset vaatimukset ja sen myötä kustannukset ovat toista luokkaa kuin nykyisissä. Asetuksessa on huomioitava tekniikan kehittyminen, esimerkiksi saataisiinko uusilla keinoilla, kuten maalämpökeruulla lietekuiluista ja toisaalta lantakäytäviltä ja lietesäiliöiden pohjalta kerätyllä lannan lämpötilan alenemisella samat vaikutukset (ja energiaa saadaan samalla hyötykäyttöön).
- 10 § Kuivalannan varastointi levitysaikana pellolla tulee sallia 1 kk ajaksi (nyt asetustekstissä 2 vk). Pakkaamattomien orgaanisten lannoitevalmisteiden aumaamisen salliminen 6 §:ssä ei saa vaikuttaa niin, että kuivalannan aumaamista rajoitetaan.
- Lannan ja orgaanisten lannoitevalmisteiden aumavarastoinnin edellytyksenä olevaa 30 %:n kuiva-ainepitoisuutta tulisi alentaa 20 %:iin. Esimerkiksi separoidulla kuivajakeella ei päästä 30 %:n pitoisuuteen.
- Lammastiloilla lampola itse toimii lantalana eikä esimerkiksi ympäristöluvituksessa lammastiloja ole veloitettu eläintilan ulkopuolisten lantaloiden rakentamiseen. Lampoloiden kuivikepohjia ei voi tyhjentää eläinten ollessa sisällä, koska pehkusta leviää taudinaiheuttajia. Tämän vuoksi kuivikepohja vaihdetaan kesän aikana, kun lampaat ovat ulkona laitumella. Lantaa ei voi hyödyntää peltoviljelyssä ilman kompostontia. Siksi se ajetaan aumaan lohkolle, joka on menossa seuraavana keväänä uudistukseen, ja annetaan kompostoitua talven yli. Lammastiloilla ei riitä rahoitusta tai ei ole omassa hallinnassa olevaa maata tiivispohjaisten kompostointipohjien rakentamiseen, joten lannan levitys siirtyisi pakon sanelemana keväästä syksyyn. Lannan pitempiaikainen, talven yli varastointi/kompostointi tulisi sallia pellolla em. tapauksissa. Myös luomutuotannossa lannan kompostointi aumassa talven yli tulisi edelleen sallia.
- 10 § Lannan levitysjankohdat tulisi voida arvioida olosuhdetekijöiden mukaan eikä kategoristen päivämäärien mukaan. On erittäin tärkeää, että tähän saadaan joustavuutta, vähintään ympäristösuojelulain poikkeussäännöksellä. Lannan levittämistä sijoittamalla tulee saada poikkeustilanteissa (esimerkiksi sateet ja märkyys aiemmin syksyllä) jatkaa 15.11. asti, jos maa ei ole routainen tai lumen peittämä.
- Lannoitteiden käytössä tulisi yhdenmukaistaa suojaetäisyydet vesistöön muiden järjestelmien kanssa (esim. ympäristökorvausjärjestelmässä ja kasvinsuojeluaineiden vesistörajoituksissa 3 m), jotta hyvä hallintomenettely toteutuu, eikä synny lisää byrokratiaa.

- Lannan ja orgaanisten lannoitevalmisteiden levitykselle pohjavesialueilla tarvitaan selkeä ohjeistus, onko sallittu vai ei. Nyt alueelliset käytännöt ovat hyvin erilaisia ja aiheuttavat eriarvoista viljelijöiden kohtelua.
- 11 § Syksyllä levitettävän lannan typen määrä 30 kg/ha rajoittaa lannan käyttöä alle järkevien levitysmäärien: alle 18 kuutioon, joissain tapauksissa noin 10 kuutioon. Syksyllä levitettävän typen enimmäismäärä tulee nostaa 45 kg:aan/ha
- Säilörehuksi korjattava maissi on tulevaisuuden viljelykasvi Suomessa, ja sen kuiva-ainesadon tuotto voi olla kaksin-kolminkertainen viljaan nähden (Huuskonen ym. 2014. http://www.smts.fi/MTP_julkaisu_2014/Posterit/068Huuskonen_ym_Maissin_soveltuvuus_rehukasviksi_Keski-Suomessa.pdf). Maissin typpitaso tulisi nostaa kevätvehnän tasolle, 170 kg/ha.
- 12 § Lannan ravinnesisällön määrittämisessä tulisi laskentatapa olla yhdenmukainen nitraattiasetuksessa ja ympäristökorvausjärjestelmässä. Mieluiten tulisi pysyä nykyisessä mallissa eli voidaan käyttää taulukkoarvoja tai analyysitulosta. Lisäksi, koska taustamuistiossa todetaan, että taulukkoarvoja pelkästään voidaan myös käyttää, tämä asia tulisi nostaa asetustekstiin.
- Muutamia yksityiskohtia
 - 5 § lietekuilutilavuus otetaan lantalan vähimmäistilavuuden laskemisessa huomioon
 - taulukko 1. kompostipohjapihattojen lantamäärät m³/eläin/a puuttuvat
 - 6 § auman sijoittaminen samalle peltolohkolle enintään kahden vuoden välein on liian rajaava (vrt. peltolohkon koko) > samalle kohtaa peltolohkoa
 - 11 § miten lasketaan laidunlannan kokonaistyyppi
 - 11 § taulukkoon on hyvä lisätä "Muut kasvit"
 - 11 § viimeisen momentin sanamuoto: Syksyllä 1.9. alkaen > Syksyllä 1.9. jälkeen,
 - 11 § viimeinen momentti: on täsmennettävä, että tämä koskee muita kuin syyskylvettäviä kasveja, koska muuten syysviljojen 20 kg/ha eloperäisillä mailla on ristiriidassa em. lauseen kanssa
 - Liite 1/taulukkoketekstiin korjaus:
Taulukko 1. Lantavarastojen ohjetilavuudet (m³) 12 kuukauden varastomisaikaa varten eläintä/ eläinpaikkaa kohti lantatyypeittäin. Sadevettä varten taulukon 1 mukaan laskettuun säiliötilavuuteen lisätään säiliökorkeutta vähintään 300 mm, jos säiliö on kattamaton ja pinnalla kuorettunut naudan lietalanta sekä vähintään 400 mm, jos säiliö on varustettu muulla kelluvalla katteella.
 - muistiossa s. 16 on ristiriitainen kohta kappaleessa 2 ja 3 ("Ainoastaan kasvustoon voitaisiin levittää lantaa ja orgaanisia lannoitevalmisteita ilman muokkausvelvoitetta letkulevittimellä tai hajalevityksenä, kuitenkin enintään 1.11. saakka." vs "Kasvipeitteisenä talven yli pidettäville peltolohkoille voitaisiin lantaa tai orgaanisia lannoitevalmisteita levittää kuitenkin 1.9. alkaen vain sijoittamalla."
- Lisäksi tietyt asiakohdat vaativat vielä tulkintoja ja yhdenmukaistamista muiden järjestelmien kanssa, näitä ovat mm.:
 - seurantajakson määrittäminen kalenterivuodeksi vai lannoitevuodeksi (lannoitevuosi käytössä muissa järjestelmissä),
 - seurantayksikön määrittäminen: tila, viljelykasvi, kasvulohko vai peruslohko,
 - lannan ja orgaanisten lannoitevalmisteiden ravinnesisältöjen laskentasääntöjen määrittäminen: ravinteiden huomioon ottaminen täysimääräisenä vai tiettyinä %-osuutena, liukoinen vai kokonaispitoisuus ravinteista (yksi yhtenäinen käytäntö kaikkiin hallinnon järjestelmiin)

Vantaalla, 19. toukokuuta, 2013
ProAgria Keskusten Liitto
ProAgria Keskukset

Jouko Setälä
toimitusjohtaja
ProAgria Keskusten Liitto

Sari Peltonen
palveluryhmäpäällikkö
ProAgria Keskusten Liitto